

СТАНОВИЩЕ

за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“
по професионално направление 3.8. „Икономика“,
докторска програма „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност
(счетоводство)“ по обявена процедура от СА „Д. А. Ценов“ - Свищов

Настоящото становище е изготвено съгласно примерната структура за формата и съдържанието на становище, написано от член на научно жури, за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ по обявена процедура от СА „Д. А. Ценов“ – Свищов.

Изготвил становището: доц. д-р Галя Стоянова Иванова-Кузманова с научна специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (счетоводство)“, член на катедра „Счетоводна отчетност“ при СА „Д. А. Ценов“ – Свищов и член на научното жури съгласно Заповед № 810/01 септември 2025 г. на Ректора на СА „Д. А. Ценов“ – Свищов.

Автор на дисертационния труд: *Ния Василева Маринова*, редовен докторант в катедра „Счетоводна отчетност“ при СА „Д. А. Ценов“ – Свищов, докт. № d010122284

Тема на дисертационния труд: *„Счетоводната информация като фактор за оптимизиране управлението на предприятията от сектор „Енергетика“*

Научен ръководител: *доц. д-р Галина Чиприянова*

I. Общо представяне на дисертационния труд

В дисертационния труд са изследвани актуални въпроси, свързани със същността и ролята на ERP системите в енергийните предприятия. В изложението съществува логическа последователност и взаимовръзка. В увода ясно са формулирани предмета, обекта, целите и задачите на изследването. Посочени са ограниченията в изследваната проблематика. От съдържанието на дисертационния труд прави впечатление, че докторантът се стреми да даде своя принос в изясняване на възможностите на счетоводната информация, генерирана чрез интегрирани системи (напр. ERP) за подпомагане на оптимизацията на управлението, устойчивото бюджетиране и анализирането на нефинансови показатели.

Предмет на дисертационния труд е потенциалът на счетоводната информация като важен фактор за оптимизиране на управлението предприятия от сектор „Енергетика“.

Обект на изследването са предприятия от сектор „Енергетика“ по код 35.1 от КИД¹.

¹ Сектор „D“ – „Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия, газообразни горива и енергия за охлаждане“, код 35. 1 – Производство, пренос и разпределение на електрическа енергия.

Докторантът успешно аргументира и защитава изследователската теза в дисертационния труд. Доказва се необходимостта, че качеството на счетоводната информация в предприятията от енергийния сектор е определящ фактор за иновативни възможности за устойчиво управление и стратегически решения в условията на бързо развиващите се енергийни пазари. Поставените задачи са успешно реализирани в хода на научното изследване.

Дисертационният труд е в обем от 249 страници, които включват: увод, три глави, заключение, библиография и приложения. Библиографията съдържа 112 литературни източници. Авторът познава в дълбочина литературата по темата на дисертацията, като уместно е цитирал необходимата информация. Източниците са разнообразни, актуални, използвани са компетентно и коректно със съответните препратки и цитирания. Доказателство затова е подписаната декларация за оригиналност на дисертационния труд. Добро впечатление прави, че в разработката са вметени таблици и фигури, които онагледяват представената информация и подкрепят изложението на докторанта. Представени са 9 броя фигури, 26 броя таблици и 6 броя приложения, които илюстрират постигнатите резултати в научното изследване.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд

Темата на дисертационния труд е трудна за разработване поради наличието на строги регулации, изисквания и специфики на енергийния сектор. Тя е актуална в светлината на нарастващата осведоменост за климатичните промени. В това отношение предоставянето на точна и своевременна счетоводна информация е с много важно значение за нарастващата роля на енергийния сектор в икономиката и необходимостта от привличане на инвестиции.

В съдържателен аспект изложението в дисертационния труд е логически издържано и балансирано. Стилът в дисертацията съответства на специализираното научно ниво. В дисертационния труд се използват теоретични и емпирични подходи и методи: сравнение, анализ и синтез, индукция и дедукция, обобщаване, моделиране, симулация, логически метод и др. Съществена роля в научното изследване заема емпиричното проучване, което се базира на провеждане на интервюта с експерти, ангажирани с вътрешен и външен одит на енергийни предприятия в България. Данните от интервютата са подложени на критичен анализ, като са формулирани и обосновани предложения за оптимизация на счетоводната информационна система (СИС).

Представеният автореферат е в обем от 40 страници. Той е коректно структуриран. В автореферата има справка за научните и научно-приложни приноси на докторанта, списък с публикациите по темата на дисертацията, справка за изпълнение на минималните национални изисквания за придобиване на ОНС „Доктор“ и декларация за оригиналност на дисертационния труд. Публикациите по темата на дисертационния труд са в авторитетни научни издания и носят 40 точки. Техният брой е в повече съгласно минималните национални изисквания за придобиване на ОНС „Доктор“. Публикациите са съществена част от представената научна разработка.

III. Научни и научно-приложни приноси

Докторантът убедително обосновава следните теоретични и практико-приложни приноси:

- Направен е задълбочен и критичен анализ на специализираната литература и приложимата нормативна уредба по темата на изследването. Доказана е необходимостта от наличие на регулации в енергийния сектор, които формират както правилата за опериране на предприятията, така и оказват съществено въздействие върху отчетността и счетоводните практики;

- Извършено е детайлно проучване на фундаменталната взаимовръзка между традиционната финансова отчетност и отчетността за устойчивост - новост за счетоводната теория и практика. Докторантът успешно доказва нарастващото значение на рационалната счетоводна информационна система, като важен фактор за ефективно управление на енергийните предприятия. В това отношение се акцентира върху значението на концепцията за интегрирана корпоративна отчетност;

- Докторантът предлага интегриран модел за оптимизация на одитните процеси в предприятията от сектор „Енергетика“, който може да се внедри в практиката и на предприятия от други отрасли. Тук се акцентира върху тясната връзка и синергичното взаимодействие между вътрешния и независимия финансов одит. Чрез обхватоно емпирично проучване, осъществено чрез интервюта с експерти от сектора, е установена недостатъчна адаптация на отчетните системи към новите регулаторни изисквания. Направени са предложения за подобряването им;

- Аргументирана е ролята на ERP системите като ключов фактор за цялостна трансформация на счетоводството в енергийните предприятия. Формулирани са предложения за интегриране на нефинансовата и финансовата отчетност, което води до оперативно подобряване, интелигентна автоматизация и постигане на ESG отчетност.

В представената научна разработка се съдържат нови идеи за иновативни и съвременни практики в предприятията от сектор „Енергетика“, свързани с автоматизацията и дигитализацията на счетоводните процеси. По този начин се постига подобряване на отчетността, улеснено спазване на регулаторните изисквания и висока степен на достоверност при финансовото отчитане и отчитането и докладването на устойчивостта.

IV. Въпроси по дисертационния труд

Нямам бележки по дисертационния труд и въпроси към докторанта.

V. Обобщена оценка на дисертационни труд и заключение

Дисертационният труд на тема: „Счетоводната информация като фактор за оптимизиране управлението на предприятията от сектор „Енергетика“ е успешно, самостоятелно, завършено научно изследване със значими научни приноси за счетоводната теория и практика. Направените дотук констатации и аргументи ми дават основание да изразя своето **положително становище** и да подкрепя присъждането на образователната и научна степен “доктор“ на **Ния Василева Маринова** в професионално направление 3.8 „Икономика“ по научна специалност “Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (счетоводство)“.

Свищов, 25.09.2025 г.

Изготвил становището: ...
(доц. д-р Галя Иванова-Кузманова)